Kovács Andrea

A közösségi média bot fiókok szabályozási keretei

Tézisfüzet

Témavezető:
Dr. Gosztonyi Gergely egyetemi tanár

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola
Budapest, 2026

1. A doktori értekezés tárgya és a témaválasztás indokoltsága

A közösségi média a modern élet köztere, amely a Facebook felfutásával teljesedett be. Milliárdnyi felhasználó osztja meg gondolatit, tölti fel családi képeit vagy éppen folytat politikai diskurzust ezeken a felületeken. A legnagyobb platformok összes havi átlagos felhasználószámát tekintve a 2025-ös riportok szerint 2024-ben a Facebookot az EU területén 261,6 millióan, az Instagramot 272 millióan, az X/Twitter platformját bejelentkezett és be nem jelentkezett felhasználók összességében 106 millióan látogatták meg. A szabályozásukra számtalan kísérlet látott napvilágot, de az vitathatatlan, hogy egy olyan komplex jelenségről van szó, amely amelynek szabályozása több szereplő kezében van, így felhasználónak szabályozása is többszereplős.

Ugyanakkor ezeket az online tereket azonban nem csak emberek lakják be, hanem mindenféle szoftverek, algoritmusok, automatizmusok, amelyek láthatatlanul (adatgyűjtők), láthatóan, de nem átláthatóan (rangsoroló és ajánló algoritmusok) vagy szem előtt, felhasználói fiókkal, de a többi felhasználó tudta nélkül végzik az előre programozott tevékenységüket.

Analógia fizikai jelenségekkel nehezen vonható, a robot technológia még gyermekcipőben jár, legfeljebb a science fiction világában és gondolatkísérletekben találhatók példák emberként viselkedő, de emberi lény befolyásától jelentős részben független szereplőkkel, viszont a fizikai térhez képest az online térben – és különösen a közösségi médiában - előbb találkozunk azzal az állapottal, hogy nem emberi aktorok képesek ugyanarra, mint az emberek. Negatív hatásaik mellett azonban a bot fiókok pozitív célokat is szolgálhatnak, mint például a kommunikáció elősegítése katasztrófák idején, fontos hírek láthatóvá tételének elősegítése, így szükség van egy olyan szabályozási keretrendszer kialakítására, amely a pozitív célú felhasználásnak kereteket ad, a negatív célú felhasználással szemben (pl.: választások befolyásolása) pedig előírja és lehetővé teszi a hatékony fellépést.

2. A doktori értekezés kutatási kérdései és módszertana

A doktori értekezés a célja elérése érdekében az alábbi kutatási kérdésekre kereste a választ:

1. Jogilag minek tekinthetjük a közösségi médiát?
    a. Minek minősül a közösségi az Egyesült Államok joggyakorlatában? – A jogrendszer sajátosságait figyelembe véve a fókusz a bírói gyakorlat elemzésén és a szakirodalmi álláspontok elemzésén van.
    b. Minek minősül a közösségi média az Európai Unióban? – A jelentős Eker irányelv releváns szakaszaihoz kapcsolódó joggyakorlat kerül elemzésre, kiegészítve az EJEB releváns joggyakorlatával, az Eker törvénnyel és az AVMS irányelv módosításával, valamint a DSA által megalkotott új kategóriákkal.
2. Mi a bot fiók és milyen jellemzők alapján különböztethetők meg az ember által irányított fiókoktól?
    a. Mi a bot fiók? – A diverz fogalommeghatározások összehasonlító elemzésének segítségével a bot fiók fogalmának definiálása, mint a szabályozandó jelenség tárgya.
    b. Hogyan azonosíthatók a bot fiókok? – Elsődleges kutatások eredményeinek ismertetésével kerül bemutatásra kerül a jelenség, illetve másodlagos összesítő kutatások összehasonlító elemzésével kerül megválaszolásra a kérdés.
    c. Lehetséges-e a bot fiókok csoportosítása? – Szakirodalmi elemzés elsődleges és másodlagos kutatások tekintetében, amelyek segítségével a bot fiókok tevékenységük alapján kategorizálhatók.
3. Hogyan szabályozhatók a közösségi média botok?

a. Védi-e a szólásszabadság ezen fiókok tevékenységét? – Négyelemű teszt segítségével szakirodalmi elemzést végez a disszertáció, hogy feltárja, bot fiók esetében kinek a szólásszabadságát kell védeni, különös tekintettel a mesterséges intelligenciát övező kérdésekre.
b. Milyen jogszabályok, jogszabálykísérletek vannak a közösségi média botok szabályozásra? – Jogszabályelemzés az Egyesült Államok és az Európai Unió jogszabályainak tekintetében, kitérve a mesterséges intelligenciával működtetett fiókokra.
c. Hogyan szabályozzák maguk a platformok a bot fiókokat? – A kiválasztott platformok közösségi irányelvek, fejlesztői irányelvek mint a magánszabályozás eszközeinek, és a platformok által közzétett technikai dokumentációinak elemzése, a bot fiókok szabályozási és technikai kereteinek meghatározása érdekében.

4. Hogyan kellene szabályozni a közösségi médiában megjelenő bot fiókokat? – jó gyakorlatok szintetizálásának és megfelelő szabályozási szintre helyezésének segítségével szabályozási iránymutatások meghatározása.

3. A doktori értekezés szerkezete

Az értekezés öt nagyobb fejezetben tárgyalja a kutatási kérdéseket.

Az első rész a közösségi média általános szabályozási kereteit tárgyalja a szólásszabadság és a szolgáltatói felelősség szemszögéből. Először is vizsgálja a közösségi média definíciós kérdéseit, majd a definíció felállítását követően megvizsgálja e platformokkal kapcsolatos amerikai és európai szakirodalmat és joganyagokat, hogy jogi megítélés szemontjából is definiálja

őket. Az amerikai megítélés esetén a nyilvános fórum doktrína, a common carrierkénti minősítés és egy esetleges hibrid modell kerül vizsgálatra, míg az európai jogfejlődésben a megítélést meghatározó Eker irányelv, az azt követő Eker törvény, majd a jelenleg hatályos DSA rendszerében keresi a választ.

A második rész a közösségi bot fiókok jelenségével foglalkozik. A bot fiók definícióját követően a bot fiókok jelentőségét és jelenségét vizsgálja, az azonosításukhoz szükséges módszerek másodlagos elemzésével. E rész második fele részletesen ismerteti a szakirodalomban előforduló bot csoportosításokat, majd elemzik azokat megvizsgálva, hogy lehetséges-e a csoportosítás alapján szabályozás megalkotása.

A harmadik rész a bot fiókok szólásszabadsági vonzatait vizsgálja. Ehhez Tim Wu tanumlányának[1] szerkezetét használva négy szempont alapján: személyiség, beszéd, kormányzati motiváció a szabályozásra és korlátozás szólásszabadsági célzata. A személyiség témakörében a disszertáció extenzíven foglalkozik a mesterséges intelligencia jelenségével, mint a bot fiókok egyre inkább terjedő, legautonómabb és legkevésébé előre programozható alcsoportjával.

A negyedik rész a konkrét jogi normákat és a platformok magánszabályozását taglalja részletesen. E témakörben vizsgálat alá került az amerikai jogrendszerből kaliforniai bot törvény,[2] egy federális bot szabályozási kísérlet,[3] valamint egyes tagállami mesterséges intelligenciát érintő jogszabályok, míg az Európai Unió vonatkozásában a DSA[4] és a mesterséges intelligencia rendelet[5] vonatkozó rendelkezései kerültek kiemelésre. A magánszabályozás témakörében három

[1] Wu, T. (2013). Machine Speech. University of Pennsylvania Law Review, 161(6), 1495–1533.

[2] California Business and Professional Code §17941.

[3] S. 2125 Bot Disclosure and Accountability Act of 2019.

[4] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2065 rendelete (2022. október 19.) a digitális szolgáltatások egységes piacáról és a 2000/31/EK irányelv módosításáról (digitális szolgáltatásokról szóló rendelet), PE/30/2022/REV/1, HL L 277., 2022.10.27., 1–102.

[5] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1689 rendelete (2024. június 13.) a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról, valamint a 300/2008/EK, a 167/2013/EU, a 168/2013/EU, az (EU)

meghatározó platformszolgáltató, a Meta, az X/Twitter és a TikTok által a DSA és a dezinformáció visszaszorítását célzó magatartási kódexhez benyújtott átláthatósági és kockázatelemzési jelentések és azok mentén a közösségi irányelvek képezik a vizsgálat tárgyát, kiegészítve a technikai végrehajtást lehetővé tevő API-k dokumentációjának elemzésével.

Az utolsó rész a meglévő jogszabályok, közösségi és fejlesztői irányelvek, és jó gyakorlatok szintetizálásával tesz kísérletet egy átláthatóbb bot szabályozás kialakítására, amely a felhasználók számára láthatóbbá és átláthatóbbá tenné a bot fiókok működését a különböző közösségi média platformokon.

4. A doktori értekezés főbb megállapításai

a. Az amerikai jogban a közösségi médiának nincs egyértelmű jogi minősítése, míg Európában ezt a kérdést a DSA lezárta

A disszertáció első egysége a közösségi média meghatározását követően vizsgálja, hogy jogi szempontból miként értékelendő a jelenség. Az amerikai jogrendszert tekintve megállapítja, hogy nincsen egyértelmű álláspont, a diskurzus a Legfelsőbb Bíróság joggyakorlata nyomán a nyilvános fórum doktrína alkalmazása és a common carrierként való minősítés törésvonalai mentén zajlik, egyértelmű meghatározása nincs.

A közösségi média európai megítélését az Eker irányelv tárhelyszolgáltatói felelősségének alkalmazhatósága dominálta, mind jogszabályi, mind bírói gyakorlati szinten, amelyett az Emberi Jogok Európai Bírósága is előszeretettel alkalmazott, ugyanakkor az sokkal inkább blogszolgáltatásokat érintett, kevésbé közösségi média platformokat. Tovább nehezítette a helyzetet a jogszabály irányelv volta, amelytől – mint ahogy az a magyar Eker törvény esetén is

2018/858, az (EU) 2018/1139 és az (EU) 2019/2144 rendelet, továbbá a 2014/90/EU, az (EU) 2016/797 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról (a mesterséges intelligenciáról szóló rendelet), PE/24/2024/REV/1, HL L, 2024/1689, 2024.7.12.

látszott – lehetőség volt a minősítésben eltérésre. A viták végére végük a DSA tett pontot, amely a tárhelyszolgáltatás alkategóriájaként definiált online platformok közé sorolta ezeket az oldalakat. A három részletesen vizsgált platformról a Bizottság határozatban is megállapította, hogy online óriásplatformnak minősülnek.

b. A közösségi média botok olyan komplex jelenséget jelentenek, amelyek szakirodalma kiterjedt, de eredményei és megállapításai ingatag lábakon állnak

A bot fiókok meghatározását követően azok jelentősége, előfordulása és a detektáló módszerek kerülnek vizsgálatra. A disszertáció megállapítja, hogy igencsak kiterjedt a bothasználat, különösen a nagy társadalmi jelentőséggel bíró események és diskurzusok idején, ugyanakkor a detektálásuk módszertani sokfélesége miatt ezen megállapítások megkérdőjelezhetők. A szakirodalom számtalan detektáló módszert ismer, amelyek a mintavételezés bizonytalansága, az elemezhető jellemzők sokfélesége (figyelembe vett jellemzők), a manualitás és automatizálás korlátai, a meglévő eszközök folyamatos iterálása és az egyre újabb eszközök fejlesztése, valamint a valószínűségen alapuló besorolás eltérő küszöbértékekhez kötése miatt jelenlegi formájukban nem alkalmasak arra, hogy a bot fiókokat teljes mértékben elkülönítsék az emberi fiókoktól. Ezen módszerek ráadásul kutatóktól származnak, a platformok tényleges módszerei – magas szintű áttekintéseket leszámítva – rejtve maradnak. Mindemellett a szakirodalom számtalan bot csoportosítást is feldolgoz, amelyek esetén sok a definíciós bizonytalanság, illetve a csoportok közti átfedések, így szabályozásuk és a szabályozás végrehajtása igencsak nehézkes.

c. A bot fiókok nem rendelkeznek szólásszabadsággal

A disszertáció a szakirodalom és néhány példa segítségével körbejárta, hogy a bot fiókok esetén milyen szereplők szólásszabadsága kerülhet szóba. Az elemzés arra jutott, hogy a bot fiókok esetében amennyiben a használótól a bot fiók tevékenysége annyira eltávolodik, hogy tevékenysége már nem a használónak betudható, úgy még mindig védendő beszéd lehet a közvetített üzenet a hallgatóság oldaláról, mint az információhoz jutás jogának manifesztációja. Maga a bot fiók nem rendelkezik szólásszabadsággal még akkor sem, ha mesterséges intelligencia irányítja, mivel nem rendelkezik személyiséggel. Ehhez kapcsolódóan a felelősségi kérdések rendezése is szükséges, ez azonban még nem történt meg megnyugtatóan, az jelenleg megoszlik a különböző szereplők közt.

d. A bot fiókokra jelenleg néhány kivételtől eltekintve nincs különálló szabályozás

A közösségi média bot fiókokat – a californiai S.B. 1001 kivételével – a jogalkotók nem kezelik külön. Az európai jogalkotó bár a DSA preambulumában kitér a bot fiókokra, kifejezetten rájuk vonatkozó rendelkezést nem tartalmaz a rendelet, azokat a többi fiókkal együttesen kezeli. A platformok az X/Twitter kivételével sem alkottak külön közösségi irányelveket a bot fiókokra, azok tevékenységét az autentikusság és integritás témaköréről rendelkező szabályzatokban, az automatizációra vonatkozó előírások az egyéb, kockázatos vagy nagy hatású jelenségek szabályai között találhatók meg. További iránymutatásokat a fejlesztői szabályzatok tartalmaznak, illetve a tényleges mértékeket a technikai dokumentációk tartalmazzák, amelyek megszabják az elvégezhető műveletek típusát és egységnyi idő alatt elvégezhető műveletek számát is. Így tehát megállapításra kerül, hogy az automatizmusok fölött a platformok teljes kontrollt gyakorolhatnak, a nem általuk kínált csatornákon kívüli automatizálást pedig megtilthatják, ahogy azt jelenleg is teszik.

e. Javaslat a bot fiókok átfogó szabályozására

A disszertáció javaslatot tesz egy átfogó botszabályozásra, amely két szinten valósulna meg: jogszabályi és platformszabályozási szinten. Jogszabályi szinten szükséges rendezni az állami és politikai szereplők bothasználatának kereteit, felelősségi keretek kialakítása, valamint a platformok kötelezettségeit, amelyek: (i) egységes automatizációs szabályzat létrehozása, (ii) botdetektálási kötelezettség és címkézés, (iii) egyéni esetekben fellebbezés lehetőségének biztosítása, (iv) megengedett manipuláció mértékének meghatározása, és (v) tudatosság növelése. A platformszabályzatokkal kapcsolatban a főbb elvárások, hogy meghatározzák az automatizáció kereteit, ideértve a nem a platform által biztosított lehetőségek kizárását, az automatizáció mértékének és korlátainak meghatározását. Végrehajtását tekintve a platform rendelkezésre bocsáthat címkéző eszközöket, az automatizált fiókokat emberi fiókokhoz köttetheti, számukat maximalizálhatja, többfaktoros autentikációt vezethet be, korlátozhatja a hivatalos csatornákon történő automatizációt és felléphet a jogsértésekkel szemben az arányosság figyelembevételével. Ezen előírások és eszközök jelentős része már sporadikusan, egy-egy jogszabályban vagy szabályzatban létezik, de szükség lenne ezek egységesítésére és átláthatóvá tételére a felhasználók számára.

5. A tézisfüzet forrásjegyzéke

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2065 rendelete (2022. október 19.) a digitális szolgáltatások egységes piacáról és a 2000/31/EK irányelv módosításáról (digitális szolgáltatásokról szóló rendelet), PE/30/2022/REV/1, HL L 277., 2022.10.27., 1–102.

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1689 rendelete (2024. június 13.) a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról, valamint a 300/2008/EK, a 167/2013/EU, a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1139 és az (EU) 2019/2144 rendelet, továbbá a 2014/90/EU, az (EU) 2016/797 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról (a mesterséges intelligenciáról szóló rendelet), PE/24/2024/REV/1, HL L, 2024/1689, 2024.7.12.

California Business and Professional Code §17941

S. 2125 Bot Disclosure and Accountability Act of 2019

Wu, T. (2013). Machine Speech. University of Pennsylvania Law Review, 161(6), 1495–1533.

6. A doktori értekezés témakörét érintő publikációk jegyzéke

Gosztonyi, G., Gyetván, D., & Kovács, A. (2025). Theory and Practice of Social Media's Content Moderation by Artificial Intelligence in Light of European Union's AI Act and Digital Services Act. *European Journal of Law and Political Science*, *4*(1), 33–42.

Gyetván, D., & Kovács, A. (2024). Közösségi média a jogban a nyilvános fórum doktrína és az európai szabályozás tükrében. *Themis. Az ELTE Állam- És Jogtudományi Kar Doktori Iskoláinak Elektronikus Folyóirata*, (2), 6–28.

Kovács A. (2024). A mesterséges intelligencia jogi megítélésének egyes kérdései. Themis, (1), 36–54.

Kovács, A. (2023). A közösségi média botok lehetséges csoportosítási szempontjai mint a jövőbeli szabályozás alapja. Themis, (2), 36–61.

Kovács, A. (2022). Botok, automatizált fiókok a közösségi médiában. Jogi Tanulmányok, 209–223.

Kovács A. (2021). Politikusok a közösségi médiában. Jogi Tanulmányok, 316–327.

Kovács A. (2019). A közösségi média jogi minősítésének lehetőségei. In Mailáth György Tudományos Pályázat 2018 Díjazott Dolgozatok (pp. 197–220).